

Vägfrågan

Frågan är: Vem ska ansvara och betala för skötsel och underhåll av de enskilda vägarna i Leksand?

Liberalerna ingår sedan kommunalvalet 2022 i den koalition av partier som styr Leksands kommun. Vi är med och driver politiken och vägfrågan i den riktning som styret lägger fram. Vi ser det också som viktigt att hela tiden vara öppna för alla frågor och synpunkter från kommuninvånarna.

Det här händer just nu

- För att få fortsatt stöd från våren 2026 och framåt behöver alla vägföreningar ansöka om kommunalt stöd till enskild väghållning senast den 31 oktober 2026.
- Under hösten 2026 kommer kommunen att börja teckna avtal med de vägföreningar som har ansökt om kommunalt stöd.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR KOMMUNALT STÖD

För att få kommunal skötsel eller bidrag till skötsel av enskilda vägar behöver ägarna av vägen skriva ett avtal med kommunen. Det krävs också att det finns en formell väghållare som ansvarar för vägen.

Kommunen vill skriva avtal med en formell väghållare av två skäl:

- Det blir tydligt vad kommunen sköter och vad som ligger utanför kommunens ansvar.
- Kommunen får en tydlig samarbetspartner som har rätt att fatta beslut om vägen.

VAD ÄR EN FORMELL VÄGHÅLLARE?

Kommunen förordar att det finns en gemensamhetsanläggning som sköts av en samfällighetsförening. En sådan organisation är både rättssäker och hållbar över tid.

I undantagsfall kan andra typer av väghållningsorganisationer också ansöka om att bli godkända som avtalspart. Då behöver man kunna visa att man har den juridiska rätten att använda och underhålla den aktuella vägen.

Den 29 december 1972 beslutade kommunfullmäktige i Leksands kommun att från och med 1973 överta den enskilda väghållning som tidigare ombesörjts av vägföreningar, vägsamfälligheter och byar. Beslutet innefattade inte skogsbilvägar, vägar till fritidshus samt underhåll och drift av vägbelysning. Något formellt övertagande av den enskilda väghållningen har inte skett utan med åren har en praxis vuxit fram som i praktiken innebär att kommunen skött vägunderhåll såsom snöröjning, grushyvlning med mera. Detta har kommunen ombesörjt för merparten de enskilda vägar där det funnits permanentboende inom Leksands kommun.

I samband med att kommunen övertog skötseln övertog kommunen även föreningarnas statsbidrag. Inga avtal finns som reglerar varken själva skötseln eller övertagandet av statsbidraget. Om det inte finns något avtal utan enbart ett fullmäktigebeslut om att kommunen ska sköta de enskilda vägarna, måste avsikten med kommunens beslut tolkas. Finns det inte någon angiven tidslängd för åtagandet i beslutet, det vill säga om det inte kan utläsas i beslutet att åtagandet ska gälla för all framtid, bör det tolkas som att åtagandet gäller tills vidare och att det därmed inte finns några hinder för kommunen att upphöra med vägskötseln efter en skälig uppsägningstid.

I och med att kommunen tog över kostnaden för vägunderhåll av dessa enskilda vägar så ökade också krav och önskemål på standard. Under en lång följd av år, sedan i början av 80-talet, har diskussionen funnits om kommunens ekonomiska möjligheter att via skattemedel finansiera den enskilda väghållningen. Kommunen har med de medel som funnits hållit en acceptabel standard men förväntningar, krav och önskemål om upprustning och förbättringsåtgärder på det enskilda vägnätet innebär stora utmaningar.

År 2008 genomförde [Sweco](#) utredningen *Framtida väghållningsansvar i Leksand* på uppdrag av [Leksandsbostäder AB](#) som är ett helägt kommunalt bolag med uppdrag att sköta kommunens vägar. Utredningen föreslog två möjliga lösningar på frågan; antingen avsätta dubbelt så mycket medel för en fortsatt skötsel av de enskilda vägarna vilket dock inte löser problemet med att kommunen inte är ägare av vägarna, eller överlåta ansvaret för väghållningen av enskilda vägar till samfällighetsföreningar och samtidigt besluta om ett bidragssystem till drift av enskilda vägar.

Sverige har ett system för väghållning där staten finansierar statliga vägar, kommunerna finansierar kommunala gator och samfällighetsföreningar (tidigare vägföreningar och vägsamfälligheter) finansierar enskilda vägar, ofta med visst stöd från stat och kommun. När detta system bryts uppstår vanligtvis problem i någon del. Arbetssättet som Leksands kommun kommit att använda gör att driften av vägarna fungerar. Däremot finns det brister när det gäller investeringar och det långsiktiga arbetet med upprustning och förbättringsåtgärder. Med detta som utgångspunkt behövde kommunen ta ställning till om det kommunala engagemanget skulle ökas eller förtydliga att vägs ägare behövde ta ett större ansvar för den enskilda väghållningen.

19 september 2016 fattade Kommunfullmäktige beslut om att klargöra och främja ägaransvaret för de enskilda vägarna. Detta beslut har sedan följts av ett antal ytterligare beslut som innebär att:

- Leksands kommun kommer fortsatt att erbjuda skötsel eller stöd till skötsel av enskilda vägar.
- Det finns ett regelverk som förtydligar och beskriver vad kommunen kan bidra med avseende den enskilda väghållningen och förutsättningar för att erhålla detta kommunala stöd.
- För de ägare av enskild väg som önskar kommunal skötsel eller stöd till skötsel krävs att avtal om detta tecknas med kommunen.
- För att kunna teckna ett avtal med kommunen och få ta del av den kommunala skötseln eller stöd till skötsel ställer kommunen krav på att det finns en väghållningsorganisation vilket innebär att de enskilda vägarna ska ingå i en gemensamhetsanläggning som har en förvaltning.
- Leksands kommun kan ge bidrag till de samfällighetsföreningar som om- eller nybildas i samband med de förrättningar som Leksands kommun har ansökt om hos Lantmäteriet för att återupprätta väghållningsorganisationer för enskilda vägar.
- Det tydligare klargörs att det är vägs ägare som beslutar om och ansvarar för investeringar och upprustningar och att det då behövs en formell och aktiv väghållningsorganisation för de enskilda vägarna. En förrättning och bildande av GA säkerställer fastigheters rätt till väg.

Fullmäktigeberedning om framtidens väghållning

Fullmäktigeberedningen har under mandatperioden tillsatts för att ta fram underlag om framtidens väghållning i Leksands kommun. Beredningens minnesanteckningar finns att läsa på [kommunens webbplats](#).